

KONFERENCA O PRISTOPU
K EVROPSKI UNIJI
– ČRNA GORA –

Bruselj, 15. december 2025
(OR. en)

AD 22/25

LIMITE

CONF-ME 9

PRISTOPNI DOKUMENT

Zadeva: SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE
– Poglavje 11: Kmetijstvo in razvoj podeželja

SKUPNO STALIŠČE EVROPSKE UNIJE

Pogajalsko poglavje 11: Kmetijstvo in razvoj podeželja

To stališče Evropske unije temelji na splošnem stališču za pristopno konferenco s Črno goro (AD 23/12 CONF-ME 2/12) in zanj veljajo pogajalska načela, ki so bila potrjena v navedenem splošnem stališču, in sicer:

- kakršno koli mnenje, ki ga o nekem poglavju pogajanj izrazi ena ali druga stran, v ničemer ne vpliva na stališče, ki ga lahko strani zavzameta o drugih poglavjih;
- se dogovori, tudi delni, doseženi v času pogajanj o poglavjih, ki jih je treba preučiti drugega za drugim, ne smejo šteti za dokončne, dokler ni dosežen celovit dogovor;
- veljajo tudi zahteve iz točk 24, 28, 41 in 44 pogajalskega okvira.

EU Črno goro spodbuja, naj nadaljuje proces usklajevanja s pravnim redom EU in do pristopa zagotovi učinkovito njegovo izvajanje in uveljavljanje, zlasti kar zadeva operacionalizacijo plačilne agencije in integriranega administrativnega in kontrolnega sistema (v nadaljnjem besedilu: IAKS), ter da pred pristopom vzpostavi politike in instrumente, ki bodo čim bližje politikam in instrumentom EU, pri čemer opozarja, da lahko še pred njenim pristopom začne veljati dodaten pravni red Unije.

EU ugotavlja, da Črna gora v pogajalskih stališčih AD 2/16 CONF-ME 2 in AD 19/25 CONF-ME 6 sprejema pravni red EU iz poglavja 11, kakršen je bil v veljavi 1. septembra 2025, ter da izjavlja, da bo do datuma pristopa k EU pripravljena za njegovo izvajanje; EU istočasno ugotavlja, da je Črna gora predložila več zahtev za prehodne ukrepe in odstopanja.

EU poudarja, da bodo pravilna uporaba, nadzor, spremljanje in vrednotenje pomoči EU v predpristopnem obdobju ključni kazalniki sposobnosti Črne gore za izvajanje pravnega reda Unije o finančnem nadzoru glede tega pogajalskega poglavja.

EU v skupnem odgovoru na zahteve Črne gore po prehodnih obdobjih opozarja na svoje splošno pogajalsko izhodišče, po katerem so prehodni ukrepi izjeme in so omejeni časovno in po obsegu, spremlja pa jih načrt z natančno določenimi fazami za uporabo pravnega reda Unije. Ti ukrepi ne smejo spreminjati pravil ali politik EU, motiti njihovega pravnega delovanja ali povzročiti večjega izkrivljanja konkurence.

Po mnenju EU bi bilo treba v aktu o pristopu določiti, da lahko Svet na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom s kvalificirano večino prilagodi določbe akta o pristopu, ki se nanašajo na skupno kmetijsko politiko, kar bo morda potrebno zaradi spremembe pravil Unije. Take prilagoditve se lahko opravijo že pred datumom pristopa.

EU meni, da bi moral akt o pristopu zagotoviti potrebne pravne podlage za sprejetje prehodnih ukrepov na podlagi pogojev, opisanih v nadaljevanju.

Prehodne ukrepe, ki so potrebni za olajšanje prehoda od sedanje ureditve v Črni gori k ureditvi, uvedeni zaradi uporabe skupne kmetijske politike pod pogoji iz razdelkov akta o pristopu, ki se nanašajo na kmetijstvo, sprejme Komisija v skladu z ustreznim postopkom v odboru. Take ukrepe bi morale biti mogoče sprejeti med triletnim obdobjem po datumu pristopa in tudi njihova uporaba je omejena na to obdobje. Vendar bi bilo treba določiti, da lahko Svet na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom soglasno podaljša to obdobje.

Prehodne ukrepe v zvezi z izvajanjem instrumentov skupne kmetijske politike, ki v tem aktu o pristopu niso določeni, so pa potrebni zaradi pristopa, sprejme Svet pred datumom pristopa s kvalificirano večino na predlog Komisije ali pa jih sprejme Komisija, če vplivajo na instrumente, ki jih je prvotno sprejela Komisija, v skladu z zahtevanimi postopki za sprejetje zadevnih instrumentov.

Večina pravnega reda Unije na področju kmetijstva in razvoja podeželja se uporablja neposredno od dneva pristopa, zato prenos ni potreben. EU kljub temu poudarja, da je izredno pomembno, da je Črna gora sposobna izvajati in uveljavljati pravni red Unije. Da bi Črna gora zagotovila nemoteno izvajanje SKP z dnem pristopa, mora dovolj zgodaj pred pristopom dokazati, da premore upravno usposobljenost za učinkovito izvajanje in uveljavljanje pravnega reda Unije. EU Črno goro poziva, naj si še naprej prizadeva za celovito izvajanje in izvrševanje pravnega reda Unije iz poglavja 11 na način, ki zagotavlja njegovo uspešno in učinkovito uporabo ter močne zaščitne ukrepe proti korupciji. Zato bo pozorno spremljala napredek pri izvajanju, zlasti izvedbenega načrta za ustanovitev plačilne agencije in vzpostavitev IAKS, v skladu s priloženim časovnim razporedom, ki ga je predložila Črna gora.

Horizontalna vprašanja

EU ugotavlja, da je Črna gora nadaljevala usklajevanje svoje zakonodaje s pravnim redom EU, tudi tako, da je 31. julija 2025 sprejela zakon o izvajanju ukrepov kmetijske politike, politike razvoja podeželja in ribiške politike, v katerem so opredeljeni pravni status, mandat in organizacijska struktura plačilne agencije.

Zakon o kmetijstvu in razvoju podeželja je pravna podlaga kmetijske politike Črne gore. Ureja vsa vprašanja, povezana z razvojem in cilji kmetijske politike, vključno s podporo sektorju in pogoji zanjo, registri in evidencami. EU je seznanjena, da naj bi bile spremembe zakona za nadaljnjo uskladitev s pravnim redom EU sprejete do konca leta 2025.

EU je seznanjena tudi, da bo imela Črna gora eno plačilno agencijo za kmetijstvo, razvoj podeželja in ribištvo ter da je sprejela odlok o notranji organizaciji te agencije in razvrstitvi delovnih mest. Načrtovanih je šest regionalnih uradov in eden od njih že deluje.

EU ugotavlja, da je Črna gora v skladu z merili za zaprtje tega poglavja, določenimi v skupnem stališču EU (AD 27/16 CONF-ME 13), sprejela izvedbeni načrt za ustanovitev plačilne agencije in vzpostavitev IAKS.

EU še ugotavlja, da je cilj Črne gore v celoti delujoča plačilna agencija in IAKS z dnem pristopa. Črna gora je v izvedbenem načrtu sestavila podrobno strategijo, v kateri so jasno opisane vse naloge in dejavnosti, ki jih je treba izvesti in dokončati v obdobju pred pristopom. Ta načrt temelji na trdni zavezi za stalno krepitev upravne zmogljivosti Črne gore in vsebuje jasno opredeljene proračunske potrebe. EU bo spremljala ukrepe, ki jih je Črna gora sprejela za izvajanje izvedbenega načrta in spoštovanje njegovega časovnega okvira.

EU ugotavlja, da so bili določeni elementi IAKS. Sistem je treba nadalje posodobiti in vanj vključiti nove elemente, da se doseže polna usklajenost z Uredbo (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta. V pripravi je dodatna posodobitev črnogorskega identifikacijskega sistema za zemljišča, ki je sicer v razvoju od leta 2018, vanj pa bodo vključeni tudi novi digitalni ortofoto zemljevidi za celotno ozemlje. EU poudarja, da bo do pristopa v skladu z izvedbenim načrtom vzpostavljen sistem za spremljanje površin.

EU pozdravlja dosežke Črne gore pri izvajanju instrumenta EU za predpristopno pomoč za kmetijstvo in razvoj podeželja (IPARD), ki se v državi izvaja od leta 2018, in Črno goro spodbuja, naj na podlagi tega vzpostavi potrebne upravne zmogljivosti, da bo z dnem pristopa zagotovljeno izvajanje politike EU za razvoj podeželja. Poudarja, da sta polno izvajanje zahtev EU na tem področju in zmogljivost nadzora predpogoja za uporabo ukrepov za razvoj podeželja, ki bodo z dnem pristopa upravičeni do podpore EU.

EU ugotavlja, da je Črna gora dovolj napredovala pri ustanavljanju plačilne agencije in IAKS, vključno z identifikacijskim sistemom za zemljišča, ter da si v celoti prizadeva za izpolnitev vseh ukrepov za zagotovitev v celoti delujoče plačilne agencije in IAKS do dneva pristopa. Od Črne gore pričakuje, da si bo še naprej prizadevala zagotoviti, da bodo sistemi upravljanja in nadzora odhodkov v okviru skupne kmetijske politike (SKP) polno delujoči najpozneje z datumom pristopa Črne gore k EU ter da bodo plačila dosegla le zakonite upravičence.

EU poudarja, da bo v prihodnje pozorno spremljala napredek Črne gore na tem področju in morda predlagala ustrezne zaščitne določbe, ki bodo vključene v pristopno pogodbo in s katerimi bo zavarovala finančne interese EU.

EU je seznanjena s potrditvijo Črne gore, da ne predvideva težav pri uporabi sistema deljenega upravljanja niti pri spoštovanju zahtev EU glede javnega skladiščenja in proračunske discipline.

EU je seznanjena tudi z informacijami Črne gore o **mreži za podatke o trajnostnosti kmetij (FSDN)**. Nadaljevalo se bo dodatno posodabljanje zakonodaje za uskladitev z Uredbo (EU) 2023/2674 in Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/2746. EU ugotavlja, da je ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in vodno gospodarstvo prek svojega oddelka za gospodarsko analizo in trg odgovorno za sistem FSDN ter da zbiranje podatkov izvajajo svetovalne službe. Ugotavlja tudi, da se bo sistem še naprej razvijal ter da bo razširjen na okoljske in socialne podatke v skladu s pravnim redom EU.

EU je seznanjena z informacijami Črne gore o izvajanju **trgovinskih mehanizmov in ukrepov za upravljanje trga**, kot so določeni v Uredbi (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta. Ugotavlja, da se bo pravni red Unije za te ukrepe za Črno goro uporabljal od datuma njenega pristopa k EU, in poudarja, da mora Črna gora zagotoviti, da bo imela vzpostavljene upravne strukture, potrebne za izvajanje in uveljavljanje pravnega reda Unije na tem področju.

EU poudarja, da od Črne gore pričakuje uskladitev s pravnim redom EU na področju agroživilske dobavne verige, tako da bo najpozneje do datuma pristopa v nacionalno zakonodajo v celoti prenesla Direktivo (EU) 2019/633 o nepoštenih trgovinskih praksah. V ta namen mora sprejeti zakonodajo, ki dobaviteljem zagotavlja vsaj minimalno raven zaščite iz navedene direktive, in imenovati pristojni izvršilni organ (ali organe) s pooblastili iz iste direktive, in sicer za prejetje in preiskovanje pritožb (vključno z omogočanjem zaupnosti), delovanje po uradni dolžnosti, zahtevanje informacij, izvajanje inšpekcijskih pregledov, odreditev prenehanja kršitev ter nalaganje učinkovitih, sorazmernih in odvračilnih sankcij. Črna gora bi morala zagotoviti tudi sodelovanje z ustreznimi drugimi organi EU v državah članicah EU, ki izvršujejo direktivo o nepoštenih trgovinskih praksah, izvajati dejavnosti ozaveščanja za dobavitelje in kupce ter vzpostaviti ureditve za spremljanje in poročanje, da bo okvir v celoti delujoč na prvi dan članstva.

EU se seznanja z zahtevo Črne gore, da se ji zagotovi pravica do uporabe **zaščitnih ukrepov** v primeru hujših izkrivljanj trga, do katerih bi lahko prišlo po pristopu k EU. Po mnenju EU bi se to vprašanje moralo reševati na podoben način kot pri širitvi leta 2013 (člen 37 akta o pristopu s Hrvaško).

EU je seznanjena, da bo Črna gora v skladu s pravnim redom EU do datuma pristopa vzpostavila pravno podlago za uporabo pravil o **državni pomoči** v kmetijstvu in sistema poročanja Evropski komisiji o državni pomoči. Poudarja, da morajo biti z dnem pristopa vsi ukrepi državne pomoči v kmetijstvu usklajeni s pravnim redom Unije.

EU je seznanjena tudi z zahtevo Črne gore, da se ji pomoč, odobrena pred pristopom, lahko zagotavlja še med triletnim prehodnim obdobjem od datuma pristopa, in da se takšna pomoč obravnava kot obstoječa pomoč v smislu člena 108(1) PDEU. Črna gora je opredelila dve shemi državne pomoči za proizvodnjo surovega mleka in predelavo mleka na kmetijah.

Da bi se pomoč z dnem pristopa obravnavala kot obstoječa pomoč v smislu člena 1(b) Uredbe Sveta (EU) 2015/1589 in da se zagotovi pregled nad vsemi državnimi pomočmi v Črni gori, bi bilo po mnenju EU v aktu o pristopu treba določiti, da mora Črna gora pred datumom pristopa predložiti podrobne informacije o vseh ukrepih državne pomoči, ki naj bi se obravnavali kot obstoječa pomoč. EU poleg tega meni, da bi bilo treba v poglavje o kmetijstvu akta o pristopu vključiti naslednjo posebno klavzulo o pomočeh iz členov 107 in 108 PDEU.

Brez poseganja v postopke o obstoječi pomoči iz člena 108 PDEU se programe pomoči in posamično pomoč, podeljene dejavnostim povezanim s proizvodnjo, predelavo ali trženjem proizvodov iz Priloge I k PDEU, z izjemo ribiških proizvodov in iz njih pridobljenih proizvodov, ki se jih je v novih državah članicah začelo izvajati pred datumom pristopa in se jih izvaja tudi po tem datumu, šteje za obstoječo pomoč v smislu člena 108(1) PDEU, ob upoštevanju naslednjih pogojev:

- Komisija je o ukrepih pomoči obveščena pred datumom pristopa; to obvestilo vključuje podatke o pravni podlagi vsakega ukrepa;
- glede obstoječih ukrepov pomoči in načrtov o podelitvi ali spremembi pomoči, o katerih je Komisija obveščena pred datumom pristopa, se šteje, da je bila Komisija o njih obveščena na dan pristopa. Komisija objavi seznam takšne pomoči;
- ti ukrepi pomoči do konca tretjega leta po datumu pristopa veljajo za „obstoječo“ pomoč v smislu člena 108(1) PDEU.

Črna gora po potrebi spremeni te ukrepe pomoči, da bi bili najpozneje do konca tretjega leta po datumu pristopa skladni s smernicami, ki jih uporablja Komisija. Po tem datumu se vsaka pomoč, za katero se ugotovi, da je nezdržljiva s temi smernicami, šteje za novo pomoč.

EU poudarja, da Komisija v skladu s členom 108 PDEU redno preverja vse sisteme pomoči, ki obstajajo v državah članicah, in da lahko kadar koli predlaga ustrezne ukrepe, ki so potrebni za postopen razvoj ali delovanje notranjega trga. Če Komisija po pozivu in predložitvi pripomb ugotovi, da obstoječa pomoč ni združljiva z notranjim trgom ali da se zlorablja, odloči, da mora zadevna država takšno pomoč opustiti ali spremeniti v roku, ki ji ga določi. Če ta odločitev Komisije ni upoštevana, se zadeva predloži neposredno Sodišču EU.

EU ugotavlja, da je treba vprašanje **zalog kmetijskih proizvodov** v Črni gori na datum pristopa obravnavati z dveh vidikov:

- prevzem javnih zalog s strani EU in
- ravnanje z zalogami v prostem prometu, predvsem če te zaloge presegajo količino, ki velja za običajen presežek.

EU opozarja, da bi bilo treba podobno kot v prejšnjih pristopih nacionalne varnostne zaloge izključiti iz te ureditve, upoštevajoč dejstvo, da se lahko ohranijo po pristopu.

EU meni, bi morala prevzeti javne zaloge, ki jih ima Črna gora na datum pristopa in so posledica njene politike tržne podpore, in sicer v vrednosti, ki izhaja iz uporabe člena 3(1)(e) Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 906/2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z odhodki za javno intervencijo. Javne zaloge Črne gore se lahko sprejmejo le pod pogojem, da se javna intervencija za zadevni proizvod izvaja v EU ob pristopu in da te zaloge izpolnjujejo ustrezne zahteve EU za intervencijo.

EU še meni, da bi bilo treba Črni gori za vse zaloge (zasebne in javne) v prostem prometu, ki na datum pristopa Črne gore presegajo količino, ki velja za običajen presežek zalog, naložiti plačilo v proračun EU. Višina plačila odraža stroške, povezane s posledicami presežka zalog na trgu kmetijskih proizvodov. EU poleg tega meni, da bi se količina presežka morala določiti za vsak proizvod posebej glede na njegove značilnosti in ustrezne trge ter veljavno zakonodajo EU. Meni še, da bi morala biti Komisija pooblaščenca za izvajanje in uporabo navedene ureditve.

V zvezi s **špekulativnimi transakcijami** EU poudarja, da bi morali morebitne motnje na trgu zaradi preusmeritev trgovinskih tokov, ki so posledica nezakonitih dejavnosti, ki izkoriščajo različne trgovinske pogoje pred in po pristopu, urediti preventivno in po možnosti še pred pristopom sprejeti ustrezne ukrepe.

EU meni, da bi bilo treba to vprašanje urediti z vključitvijo posebnih določb o prehodnih ukrepih in predvsem z določitvijo pravil za uvozne in izvozne transakcije v času pridružitve ter za obdavčitev imetnikov presežnih zalog, po potrebi pa tudi določb o podobnih prehodnih ukrepih, sprejetih za določene sektorje.

SKP – vrste intervencij (neposredna plačila, sektorske intervencije, razvoj podeželja)

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore v zvezi s finančnimi sredstvi za neposredna plačila.

EU poudarja, da bodo sredstva, dodeljena Črni gori **za neposredna plačila ter sektorske intervencije in razvoj podeželja**, del splošnih proračunskih elementov za Črno goro in da bodo obravnavana v poglavju 33 pravnega reda EU, ter da bo po potrebi predvidena nadaljnja prehodna ureditev.

EU je seznanjena, da Črna gora pričakuje, da se bo letna finančna pomoč EU za določene vrste intervencij, ki se dodeli v skladu s členom 88(1) in Prilogo VII k Uredbi (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta, izračunala na podlagi podatkov za obdobje 2014–2024 za:

- (a) območje, ki je bilo na dan pristopa Črne gore k EU v sistemu LIPS registrirano kot vinograd;
- (b) podatke iz popisa kmetijskih gospodarstev za leto 2024 o vinogradniški površini, zasajeni s sortami vinske trte;
- (c) proizvodnjo vina za posamezno tržno leto.

EU poudarja, da bodo sredstva, dodeljena Črni gori za **sektorske intervencije v sektorju vina**, del splošnih proračunskih elementov za Črno goro in da bodo obravnavana v poglavju 33 pravnega reda EU.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore za prehodno obdobje za doseg minimalnega deleža skupnega prispevka Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS), dodeljenega shemam za podnebje, okolje in dobrobit živali v skladu s členom 31 Uredbe (EU) 2021/2115, s predlaganim časovnim razporedom za postopno povečanje, kot sledi:

- 10 % v letu pristopa;
- 15 % eno leto po pristopu;
- 20 % dve leti po pristopu;
- 25 % tri leta po pristopu.

EU meni, da je ta zahteva sprejemljiva, vendar poudarja, da bo končni način izvajanja po pristopu Črne gore morda znova preučen na podlagi izida razprave o SKP za obdobje po letu 2027.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore za prehodno obdobje za izvajanje člena 96 Uredbe (EU) 2021/2115 v zvezi z zgornjo mejo v višini 13 % za vezano dohodkovno podporo, ki omogoča dodelitev do 30 % skupnega zneska v obdobju treh let od datuma pristopa.

EU meni, da je ta zahteva sprejemljiva, vendar poudarja, da bo končni način izvajanja po pristopu Črne gore morda znova preučen na podlagi izida razprave o SKP za obdobje po letu 2027.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore, da bi bila minimalna udeležba skupnega prispevka programa EKSRP, ki se rezervira za **LEADER**, 3 % namesto 5 %, kot je določeno v členu 92 Uredbe (EU) št. 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta.

EU meni, da je ta zahteva sprejemljiva, vendar poudarja, da bo končni način izvajanja po pristopu Črne gore morda znova preučen na podlagi izida razprave o SKP za obdobje po letu 2027.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore za prehodna obdobja za postopno uvedbo pravil o pogojenosti na podlagi členov 12 in 13 Uredbe (EU) 2021/2115 v zvezi s predpisanimi zahtevami ravnanja (PZR 1, 2, 3 in 4) ter dobrimi kmetijskimi in okoljskimi pogoji (DKOP 2 in 8), kot so navedeni v Prilogi III, kar zadeva zahteve, ki jih morajo kmetje izpolnjevati za pridobitev pravice do prejemanja neposrednih plačil v skladu s pravili o pogojenosti po naslednjem časovnem razporedu:

- zahteve v okviru DKOP 2 (varstvo mokrišč in šotišč) eno leto od datuma pristopa;
- zahteve v okviru DKOP 8 (minimalni delež kmetijske površine, namenjen neproizvodnim površinam ali značilnostim) eno leto od datuma pristopa;
- zahteve v okviru PZR 1, 2, 3 in 4 (okolje in podnebne spremembe, povezane z vodo, biotsko raznovrstnostjo in krajino) tri leta od datuma pristopa. To velja ne glede na uskladitev z obveznostmi iz pravnega reda EU, ki se nanašajo na zadevne predpise.

EU meni, da je načelo tega postopnega uvajanja sprejemljivo, saj bi olajšalo vzpostavitev pogojevanja v Črni gori, zahtevano prehodno obdobje pa ni daljše od treh let. Poudarja, da bodo končni načini izvajanja po pristopu Črne gore morda znova preučeni na podlagi izida razprave o SKP za obdobje po letu 2027.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore, naj se na njenem **ozemlju določijo območja z naravnimi (in drugimi posebnimi) omejitvami**, in sicer na podlagi študije iz leta 2017 o območjih z naravnimi omejitvami v kmetijstvu in zasnovi izračunov (priprava izračuna).

EU meni, da je ta zahteva sprejemljiva.

Skupna ureditev trga

EU ugotavlja, da Črna gora še naprej napreduje pri usklajevanju svoje zakonodaje s pravnim redom Unije na področju skupne ureditve trgov v vseh sektorjih, tudi sektorjih vina, oljčnega olja, meda in tržnih standardov. V vinskem sektorju bo kmalu dokončan elektronski register vinogradov v skladu s členom 145 Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, napredek pa je bil dosežen tudi glede certificiranja vin v okviru sistema ZOP/ZGO. Napredek je bil dosežen tudi glede izboljšanja sporočanja cen in trgovinskih mehanizmov, EU pa ugotavlja, da Črna gora nadaljuje usklajevanje svoje zakonodaje na drugih področjih, kot so organizacije proizvajalcev in medpanožne organizacije, šolska shema in razvrščanje trupov. EU poudarja, kako pomembno je, da se do datuma pristopa doseže popolna uskladitev z Uredbo (EU) št. 1308/2013 ter zagotovi upravna usposobljenost za njeno učinkovito izvajanje in uveljavljanje.

EU opozarja, da bo Črna gora od datuma pristopa lahko prejela sredstva EU za šolsko shemo, katere cilj je izboljšati razdeljevanje kmetijskih proizvodov in prehranjevalne navade otrok.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore za vključitev proizvoda, imenovanega „**kajmak**“, v Prilogo VII, del III, k Uredbi (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta. Meni, da je zahteva sprejemljiva.

EU je seznanjena z zahtevo Črne gore, da se dovoli vključitev njenih **vinorodnih območij** v Dodatek I k Prilogi VII k Uredbi (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta. Poudarja, da bi morala biti razvrstitev v vinorodne regije EU na podlagi nepristranskih podatkov in meril določena še pred pristopom k EU, da bi vinarji v Črni gori imeli pravno varnost glede obogatitve in razkisanja.

EU ugotavlja, da je Črna gora za vsako od svojih glavnih vinorodnih območij predložila podrobne kartografske podatke (podrobno karto) s popolnimi klimatskimi podatki, povprečnimi mesečnimi temperaturami, morebitnimi bioklimatskimi kazalniki, nadmorsko višino in zemljepisno širino vinogradov, vsebnostjo sladkorja in kisline v moštu ter najnižjo stopnjo naravnega alkohola za obdobje najmanj deset let. Zahteva temelji na objektivni, znanstveno utemeljeni oceni določanja namembnosti vinorodnih geografskih pridelovalnih površin ob upoštevanju tal, podnebja in drugih dejavnikov, povezanih s pojmom „terroir“, kot so tla, podnebje, krajina, biotska raznovrstnost ter njihov medsebojni vpliv z uporabljenimi vinogradniškimi in enološkimi postopki.

EU na podlagi informacij, ki jih je predložila Črna gora, ugotavlja, da se zahteva, da se dovoli vključitev vinorodnih območij Črne gore v Dodatek I k Prilogi VII k Uredbi (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta, lahko šteje za sprejemljivo, kot sledi:

v vinorodni coni B:

- v Črni gori: površine, zasajene z vinsko trto v regiji Nudo;

v vinorodni coni C II:

- v Črni gori: površine, zasajene z vinsko trto v naslednjih podregijah:

v regiji Crnogorski basen Skadarskog jezera: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kuči, Piperi;

v regiji Crnogorsko primorje: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.

EU poudarja, da so v Dodatku 1 k Prilogi VII k Uredbi (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta navedene le vinorodne cone držav članic, v katerih se komercialno prideluje vino.

EU je seznanjena s seznamom **sort vinske trte**, ki jih je Črna gora razvrstila za namene uporabe člena 81 in člena 120(2)(b) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta. V skladu s členom 50(1)(g) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2018/273 države članice Komisiji sporočijo sorte vinske trte, za katere se uporabljata člen 81 in člen 120(2)(b) Uredbe (EU) št. 1308/2013. Komisija v skladu s členom 51(2) Uredbe (EU) 2018/273 objavi seznam sort vinske trte, ki jih je razvrstila Črna gora.

EU je seznanjena tudi, da namerava Črna gora zaščititi naslednje **tradicionalne izraze za vina** z zaščiteno označbo porekla ali zaščiteno geografsko označbo v skladu z Delegirano uredbo Komisije (EU) št. 2019/33 in Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2019/34.

- „arhivsko vino“
- „rezervisano“ (rezerva)
- „probirna berba“ (selektivna trgatav)

EU poziva Črno goro, naj v skladu s členom 21 Izvedbene uredbe Komisije (EU) 2019/34 Komisiji posreduje vlogo za zaščito tradicionalnih izrazov, ki izpolnjujejo pogoje iz poglavja III Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/33.

EU je seznanjena, da Črna gora pričakuje, da bo v Prilogi IV k Delegirani uredbi Komisije (EU) 2019/33 v skladu s spremembo statusa Črne gore kot države z dne 21. maja 2006 spremenjeno ime države.

Politika kakovosti

EU ugotavlja, da Črna gora svojo zakonodajo na tem področju še naprej usklajuje s pravnim redom Unije. Ugotavlja tudi, da je Črna gora sprejela nacionalne predpise za registracijo imen kot označb porekla, geografskih označb ali zajamčenih tradicionalnih posebnosti ali neobveznih navedb kakovosti za kmetijske proizvode. Zdaj je na nacionalni ravni zaščitenih 12 kmetijskih imen. Nacionalni certifikacijski organ Monteorganica je bil akreditiran maja 2024 v skladu s standardom MEST EN ISO/IEC 17065:2020. Črna gora bo nadaljevala dejavnosti za popolno uskladitev ter nadaljnjo krepitev izvrševanja in nadzora za zaščito geografskih označb.

EU je seznanjena zahtevo Črne gore, da se dovoli vključitev **označb porekla in geografskih označb**, zaščiteneh v vinskem sektorju v skladu z nacionalnim postopkom Črne gore, in njihov vpis v elektronski register Evropske komisije (e-Ambrosia) v skladu s členom 22 Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta, kot sledi: ZGO „Crnogorski basen Skadarskog jezera“; ZOP „Crmnica“; ZOP „Podgorički“; ZOP „Bjelopavlići“; ZOP „Riječka nahija“; ZOP „Katunska nahija“; ZOP „Kući“; ZOP „Piperi“; ZGO „Crnogorsko primorje“; ZOP „Ulcinj“; ZOP „Boka Kotorska“; ZOP „Bar-Budva“ in ZOP „Nudo“.

EU zahteva, da se dokonča postopek registracije na podlagi Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta.

EU poziva Črno goro, naj vloži zahtevke za registracijo navedenih imen označb porekla in geografskih označb imen vina, ki so v Črni gori že zaščitena, kot zaščitene označbe porekla in zaščitene geografske označbe na podlagi Uredbe (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta. Črna gora lahko zahtevke v skladu s členom 14(2) vloži najpozneje na dan pristopa.

EU je seznanjena, da bo Črna gora pred pristopom pojasnila, kateri so tradicionalni izrazi, ki se uporabljajo za vsako zaščiteno označbo porekla.

EU poudarja, da je v skladu s postopkom iz člena 92 Uredbe (EU) 2024/1143 lahko nacionalna zaščita geografskih označb in označb geografskega porekla, ki obstajajo na dan pristopa Črne gore k EU, v veljavi še dvanajst mesecev od navedenega datuma. Črna gora lahko najpozneje 12 mesecev po dnevu pristopa k EU te nacionalno zaščitene geografske označbe in označbe porekla predloži v registracijo na ravni EU. Če se zahtevek za registracijo Komisiji pošlje do konca zgoraj navedenega obdobja, takšna nacionalna zaščita preneha veljati na dan sprejetja odločitve o registraciji (ali – če se zahtevek za registracijo zavrne – dokler se ne izčrpajo vsa pravna sredstva). Posledice take nacionalne zaščite, ko ime ni registrirano na ravni Unije, nosi izključno Črna gora. EU poudarja, da mora Črna gora zagotoviti zaščito geografskih označb, označb porekla in zajamčenih tradicionalnih posebnosti, registriranih na ravni EU, od datuma pristopa k EU.

Ekološko kmetovanje

EU ugotavlja, da je Črna gora na področju ekološkega kmetovanja z uskladitvijo z Uredbo (EU) 2018/848 Evropskega parlamenta in Sveta dodatno uskladila svojo zakonodajo s pravnim redom Unije. Monteorganica izvaja nadzor in certificiranje v ekološkem kmetijstvu v skladu zahtevami standarda MEST EN ISO/IEC 17065: 2020. Poleg tega sta bila za izvajanje analiz za ekološko pridelavo akreditirana dva laboratorija. EU poudarja, da je pomembno, da je s pristopom Črne gore k EU za ekološko kmetovanje vzpostavljen učinkovit nadzor, vključno z nadzorom s strani pristojnega organa.

* * *

EU glede na navedeno ugotavlja, da se na tej stopnji o tem poglavju ni treba dodatno pogajati.

EU poudarja, da bo zlasti pozorno spremljala vsake navedene posamezne zadeve, da se zagotovi nadaljnja krepitev upravne zmogljivosti Črne gore in njena zmožnost, da izvaja in izvršuje pravni red Unije iz tega poglavja, zlasti kar zadeva plačilno agencijo, IAKS, skupno ureditev trga in vse intervencije SKP. EU izpostavlja pomen stalnega in trajnega prizadevanja za popolno uskladitev do pristopa. Posebno pozornost je treba nameniti povezavam med tem poglavjem in drugimi pogajalskimi poglavji. Skladnost zakonodaje Črne gore s pravnim redom Unije in zmogljivosti države za njegovo izvajanje bo mogoče dokončno oceniti šele v poznejši fazi pogajanj. EU poziva Črno goro, naj stabilizacijsko-pridružitvenemu svetu poleg informacij, ki jih lahko EU zahteva za pogajanja o tem poglavju in ki jih je treba predložiti na konferenci, redno pošilja podrobne pisne informacije o napredku pri izvajanju pravnega reda.

EU bo glede na navedeno po potrebi v primernem trenutku ponovno obravnavala to poglavje.

EU ugotavlja, da Črna gora v pogajalskih stališčih AD 2/16 CONF-ME 2 in AD 19/25 CONF-ME 6 sprejema pravni red Unije iz poglavja 11, kakršen je bil v veljavi 1. septembra 2025. Obenem je seznanjena z njeno izjavo, da bo nadaljevala proces usklajevanja s pravnim redom EU in da bo do datuma pristopa k Evropski uniji pripravljena za njegovo izvajanje, ter ugotavlja, da je Črna gora predložila več zahtev za prehodne ukrepe in odstopanja.

EU poleg tega opozarja, da bodo morda med 1. septembrom 2025 in datumom pristopa sprejeti novi akti pravnega reda EU iz tega poglavja.

OSNUTEK – PRAVNE SPREMEMBE, KI IZHAJAJO IZ SKUPNEGA STALIŠČA EU

Akt o pogojih pristopa Republike Črne gore in o prilagoditvah Pogodbe o Evropski uniji, Pogodbe o delovanju Evropske unije in Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo

ČLEN [XX]

Svet lahko na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom s kvalificirano večino sprejme prilagoditve določb tega akta glede skupne kmetijske politike, ki bi morda bile potrebne zaradi spremembe pravil Unije, tudi zaradi sprejetja novih pravil. Take prilagoditve so lahko uvedene pred datumom pristopa.

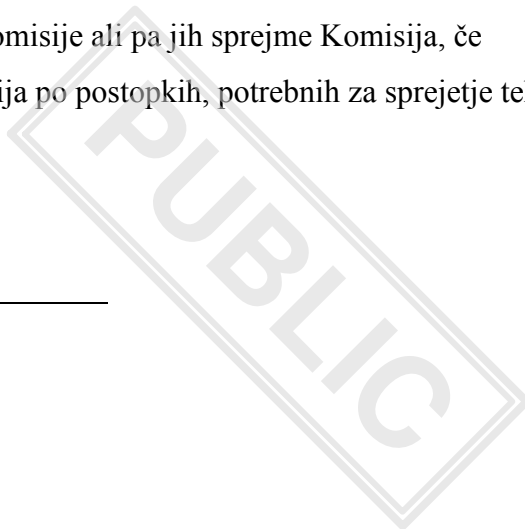
ČLEN [XX]

Če so potrebni prehodni ukrepi za olajšanje prehoda iz obstoječe ureditve v Črni gori na ureditev, ki izhaja iz uporabe skupne kmetijske politike pod pogoji iz tega akta, Komisija take ukrepe sprejme v skladu s postopkom iz člena 229(2) Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007¹ v povezavi s členom 5 Uredbe (EU) št. 182/2011 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o določitvi splošnih pravil in načel, na podlagi katerih države članice nadzirajo izvajanje izvedbenih pooblastil Komisije², ali v skladu z ustreznim postopkom, kot je opredeljen v zakonodaji, ki se uporablja. Prehodni ukrepi iz tega člena se lahko sprejmejo v obdobju treh let od datuma pristopa, na to obdobje pa je omejena tudi njihova uporaba. Svet lahko na predlog Komisije in po posvetovanju z Evropskim parlamentom soglasno podaljša to obdobje.

¹ UL L 347, 20.12.2013, str. 671.

² UL L 55, 28.2.2011, str. 13.

Prehodni ukrepi iz prvega odstavka se lahko po potrebi sprejmejo tudi pred datumom pristopa. Svet take ukrepe sprejme s kvalificirano večino na predlog Komisije ali pa jih sprejme Komisija, če vplivajo na instrumente, ki jih je prvotno sprejela Komisija po postopkih, potrebnih za sprejetje teh instrumentov.

Seznam iz člena [xx] akta o pristopu: prilagoditve aktov, ki so jih sprejele institucije

[X.] KMETIJSTVO

32013R1308: **Uredba (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta** z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007 (UL L 347, 20.12.2013, str. 671–854):

(a) Priloga VII se spremeni:

a. v delu III, točka 2, se doda naslednja točka:

„(xvii) kajmak;“

b. Dodatek I se spremeni:

i. v točki (2) se doda naslednje:

„(i) v Črni gori: površine, zasajene z vinsko trto v regiji Nudo“;

ii. v točki (4) se doda naslednje:

„(h) v Črni gori: površine, zasajene z vinsko trto v naslednjih podregijah:

- v regiji Crnogorski basen Skadarskog jezera: Crmnica, Podgorički, Bjelopavlići, Riječka nahija, Katunska nahija, Kuči, Piperi;
- v regiji Crnogorsko primorje: Ulcinj, Boka Kotorska, Bar-Budva.“

32021R2115: Uredba (EU) 2021/2115 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013 (UL L 435, 6.12.2021, str. 1–186):

(a) v členu 92 se doda naslednji odstavek:

„3. Za Črno goro se najmanj 3 % celotnega prispevka EKSRP za strateški načrt SKP iz Priloge XI rezervira za LEADER.

Skupni odhodki EKSRP za razvoj podeželja, razen za LEADER, kot so določeni v finančnem načrtu v skladu s členom 112(2), točka (a), v celotnem obdobju trajanja strateškega načrta SKP Črne gore ne presegajo 97 % celotnega prispevka EKSRP za strateški načrt SKP iz Priloge XI. Ko bo Komisija to finančno zgornjo mejo v skladu s členom 118 ali členom 119 odobrila, bo to postala finančna zgornja meja, določena s pravom Unije.“;

(b) v členu 96(2) se doda naslednji pododstavek:

„Za Črno goro in za prva tri leta zahtevka po pristopu je ta omejen na največ 30 % zneska, določenega za Črno goro v Prilogi IX.“;

**leta zahtevkov bo treba v končnem besedilu opredeliti glede na točen datum pristopa.*

(c) v členu 97 se doda naslednji odstavek:

„1a. Z odstopanjem od odstavka 1 se za Črno goro za sheme za podnebje in okolje iz naslova III, poglavje II, oddelek 2, pododdelek 4, rezervira naslednji odstotek dodeljenih sredstev iz Priloge IX:

- vsaj 10 % dodeljenih sredstev za koledarsko leto pristopa Črne gore
- vsaj 15 % dodeljenih sredstev za prvo koledarsko leto po koledarskem letu pristopa Črne gore
- vsaj 20 % dodeljenih sredstev za drugo koledarsko leto po koledarskem letu pristopa Črne gore“;

(d) v členu 118(1) se doda naslednji pododstavek:

„Črna gora Komisiji najpozneje do [dd. mm. ll] predloži predlog strateškega načrta SKP z vsebino iz člena 107.“;

(e) Priloga III se spremeni:

a. v vnosu za „DKOP 2“ se doda naslednja opomba:

„1a Črna gora lahko v svojem strateškem načrtu SKP določi, da se ta DKOP uporablja šele od leta zahtevka* po letu pristopa. V tem primeru Črna gora dokaže, da je zamuda potrebna za vzpostavitev sistema upravljanja v skladu s podrobnim načrtovanjem.“;

b. v vnosih za „PZR 1“, „PZR 2“, „PZR 3“ in „PZR 4“ se doda naslednja opomba:

„1a Črna gora lahko v svojem strateškem načrtu SKP določi, da se ta PZR uporablja šele od tretjega leta zahtevka* po letu pristopa. V tem primeru Črna gora dokaže, da je zamuda potrebna za vzpostavitev sistema upravljanja v skladu s podrobnim načrtovanjem.“;

c. v vnosu za „DKOP 8“ se doda naslednja opomba:

„1a Črna gora lahko v svojem strateškem načrtu SKP določi, da se ta DKOP uporablja šele od leta zahtevka* po letu pristopa. V tem primeru Črna gora dokaže, da je zamuda potrebna za vzpostavitev sistema upravljanja v skladu s podrobnim načrtovanjem.“;

**leto zahtevka bo treba v končnem besedilu opredeliti glede na točen datum pristopa.*

PRILOGA [XX]

Seznam iz člena [XX] akta o pristopu: druge trajne določbe

[X.] **KMETIJSTVO**

(a) **Pogodba o delovanju Evropske unije, Tretji del, naslov III, Kmetijstvo in ribištvo**

1. Javne zaloge, ki jih ima Črna gora na dan pristopa in ki so posledica njene politike tržne podpore, prevzame Unija v vrednosti, ki izhaja iz uporabe člena 3(1)(e) Delegirane uredbe Komisije (EU) št. 906/2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z odhodki za javno intervencijo³. Navedene zaloge se prevzamejo le pod pogojem, da je javna intervencija za zadevne proizvode opravljena v Uniji na dan pristopa in da zaloge izpolnjujejo zahteve za intervencijo Unije.
2. Črni gori se za vse zaloge – zasebne ali javne – v prostem prometu, ki na dan pristopa Črne gore presegajo količino, ki velja za običajen presežek zalog, naloži plačilo v proračun Unije.

Višina plačila mora odražati stroške, povezane s posledicami presežka zalog na trgu kmetijskih proizvodov.

Količino presežka bi bilo treba določiti za vsak proizvod posebej glede na njegove značilnosti in ustrezne trge ter zakonodajo EU, ki se zanj uporablja.

³ UL L 255, 28.8.2014, str. 1–17, in UL L 347, 20.12.2013, str. 549–607.

3. Zaloge iz odstavka 1 se odštejejo od količine, ki presega običajen prenos zalog.
4. Komisija izvaja in uporablja ureditve iz odstavkov 1 do 3 v skladu s postopkom iz člena 103 Uredbe (EU) 2021/2116 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 2. decembra 2021 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike⁴ ali, če je to primerno, v skladu s postopki iz členov 19 in 20 Uredbe (EU) št. 1308/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o vzpostavitvi skupne ureditve trgov kmetijskih proizvodov in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 922/72, (EGS) št. 234/79, (ES) št. 1037/2001 in (ES) št. 1234/2007⁵ ali v skladu z ustreznim postopkom v odboru, kot je opredeljen v zakonodaji, ki se uporablja.
- (b) **Pogodba o delovanju Evropske unije, Tretji del, naslov VII, Poglavlje 1, Pravila o konkurenci**

Brez poseganja v postopke o obstoječih pomočeh iz člena 108 PDEU se programe pomoči in posamično pomoč, podeljene dejavnostim, povezanim s proizvodnjo ali trgovino s proizvodi, navedenimi v Prilogi I k PDEU, z izjemo ribiških proizvodov in iz njih pridobljenih proizvodov, ki se jih je v novi državi članici začelo izvajati pred datumom pristopa in se jih izvaja tudi po tem datumu, šteje za obstoječo pomoč v smislu člena 108(1) PDEU, ob upoštevanju naslednjega pogoja:

- Komisija je o ukrepih pomoči obveščena pred datumom pristopa; to obvestilo vključuje podatke o pravni podlagi vsakega ukrepa; glede obstoječih ukrepov pomoči in načrtov o podelitvi ali spremembi pomoči, o katerih je Komisija obveščena pred datumom pristopa, se šteje, da je bila Komisija o njih obveščena na dan pristopa. Komisija objavi seznam takih pomoči.

⁴ UL L 435, 6.12.2021, str. 187–261.

⁵ UL L 347, 20.12.2013, str. 671.

Ti ukrepi pomoči se štejejo za „obstoječo“ pomoč v smislu člena 108(1) PDEU tri leta od datuma pristopa.

Črna gora po potrebi spremeni te ukrepe pomoči, da bi bili najpozneje do konca tretjega leta po datumu pristopa skladni s smernicami, ki jih uporablja Komisija. Po tem datumu se vsaka pomoč, za katero se ugotovi, da je nezdržljiva s temi smernicami, šteje za novo pomoč.

PRILOGA []

Seznam iz člena [] akta o pristopu: Prehodni ukrepi

[X.] KMETIJSTVO

32024R1143: **Uredba (EU) 2024/1143 Evropskega parlamenta in Sveta** z dne 11. aprila 2024 o geografskih označbah za vino, žgane pijače in kmetijske proizvode ter zajamčenih tradicionalnih posebnostih in neobveznih navedbah kakovosti za kmetijske proizvode, spremembi uredb (EU) št. 1308/2013, (EU) 2019/787 in (EU) 2019/1753 ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1151/2012 (UL L, 2024/1143, 23.4.2024, str. 66):

v členu 92 se doda naslednji odstavek:

„3. V primeru nove države članice pristopnice nacionalna zaščita geografskih označb, ki obstajajo na dan njenega pristopa, preneha [eno leto po začetku veljavnosti akta o pristopu].

Do datuma iz prvega pododstavka lahko nova država članica pristopnica Komisiji brez uporabe člena 10 te uredbe predloži zahteve za registracijo vseh geografskih označb, ki so že zaščitene po nacionalnem pravu.

Če se Komisiji predloži zahtevek iz drugega pododstavka, taka nacionalna zaščita preneha veljati na dan sprejetja odločitve o registraciji na podlagi člena 21 te uredbe. Če se zahtevek za registracijo zavrne, nacionalna zaščita velja, dokler niso izčrpana vsa pravna sredstva, če je to ustrezno.

Kadar ob koncu postopka iz tega odstavka ime ni registrirano na podlagi te uredbe, nosi posledice take nacionalne zaščite izključno zadevna država članica. Zadevna država članica po potrebi po prenehanju veljavnosti nacionalne zaščite brez odlašanja zahteva izbris registracije ustrezne geografske označbe iz mednarodnega registra Mednarodnega urada.“.

32019R1753: **Uredba (EU) 2019/1753 Evropskega parlamenta in Sveta** z dne 23. oktobra 2019 o ukrepih Unije po njenem pristopu k Ženevskemu aktu Lizbonskega sporazuma o označbah porekla in geografskih označbah (UL L 271, 24.10.2019, str. 1–11):

doda se naslednji člen:

„Člen 11a

Prehodne določbe za označbe porekla in geografske označbe iz novih držav članic pristopnic, ki so članice Ženevskega akta

1. Države članice, ki pristopijo k Uniji po pristopu k Ženevskemu aktu, imenujejo Komisijo ali Urad Evropske unije za intelektualno lastnino kot edini pristojni organ iz člena 3 Ženevskega akta.
2. V zvezi z vsako označbo porekla ali geografsko označbo iz države članice iz odstavka 1, ki je registrirana v mednarodnem registru za proizvod, ki spada na področje uporabe Uredbe (EU) 2024/1143 ali Uredbe (EU) 2023/2411, vendar ni zaščiten na podlagi nobene od teh uredb, zadevna država članica na podlagi zahteve fizične ali pravne osebe iz točke (ii) člena 5(2) Ženevskega akta ali upravičenca, kakor je opredeljen v točki (xvii) člena 1 Ženevskega akta, ali na svojo lastno pobudo zahteva:

(a) registracijo navedene označbe porekla ali geografske označbe na podlagi zadevne uredbe ali

(b) izbris registracije navedene označbe porekla ali geografske označbe iz mednarodnega registra.

Zadevna država članica uradno obvesti Komisijo o izbiri iz prvega pododstavka in vloži zadevno zahtevo do ... [eno leto po začetku veljavnosti akta o pristopu].

V primerih iz točke (a) prvega pododstavka se zahtevek za registracijo nanaša na zaščiteno označbo porekla ali zaščiteno geografsko označbo, ki je enaka označbi porekla ali geografski označbi, registrirani v mednarodnem registru.

Če noben zahtevek za registracijo ni vložen do roka ali če je zahtevek za registracijo v skladu z veljavno uredbo zavrnjen in so bila izčrpana vsa s tem povezana upravna in pravna sredstva, zadevna država članica brez odlašanja zahteva izbris registracije navedene označbe porekla ali geografske označbe iz mednarodnega registra.“.